

“НОГООН ХӨГЖИЛ” ХӨТӨЛБӨРИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ АЖЛЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТ

2015.06.26

№	АЗДМХ-ын зорилт	д/д	Зорилтыг хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Хугацаа	Хэрэгжилт	Хувь	
						Тухайн жил	Өссөн дүн
Ногоон хөгжлийн бодлогыг аймгийнхаа хөгжлийн тулгуур бодлого болгон эрх зүйн орчин, бүтэц, зохион байгуулалт, удирдлагын тогтолцоог бүрдүүлэн олон нийтийн оролцоог нэмэгдүүлэх							
1	Зорилго 1. УУР АМЬСГАЛД ЗОХИЦСОН ХӨГЖИЛ /Эдийн засаг, нийгмийн салбарыг уур амьсгалын өөрчлөлттэй нийцүүлэн хөгжүүлж, дасан зохицох чадавхийг бий болгоно/	1	1.1.1. “Ногоон хэрэм” үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх	2013-2016	Дашинчилэн сумын Сүүж багт Монгол Солонгосын хамтарсан “Ногоон Ази” ТББ-аар 15 га талбайд хийж гүйцэтгүүлэхээр гэрээ байгуулан тарилтын ажлыг хийж дуусаад байна.	70	
		2	1.1.2. Цөлжилтийн эсрэг элсний нүүдлийг тогтоон барих	2013-2016	Цөлжилт элсний нүүдлийг тогтоон барих зорилгоор Гурванбулаг суманд 12 га талбайд “Хөвөнтөн ой” ХХК шалгаран чацаргана, хайлаас, гүйлс, улиас, бургас зэрэг модыг тарин арчлан хамгаалж байна. Сумын ажилгүй 25 хүнийг түр ажлын байраар ханган ажилласан. Урьд бүсийн сумд нь элсний нүүдлийг тогтоон барихаар 55856 ширхэг мод бутыг тарьж арчлан хамгаалаад байна.	70	
		3	1.1.3. Ойжуулалт, нөхөн сэргээлтийн ажлыг хийх	2013-2016	Ойжуулалтын ажлыг “БУЦС” нөхөрлөл Орхон суманд 50 га-д, “Заан хүж” ЗБНөхөрлөл Бугат суманд 50 га-д, Сэлэнгэ суманд 50-га талбайд тус тус хийж гүйцэтгэхээр гэрээ байгуулан ажлыг 5-р сарын 20-наас 6-р сарын 15-ны хооронд хийж гүйцэтгэлээ.	70	
		4	1.1.4. Ойн хортны судалгаа болон тэмцлийн ажил явуулах	2013-2016	Ойн хортны судалгааны ажлын гүйцэтгэгчээр “Байгаль орчны тогтвортой хөгжлийн санаачлага” ТББ шалгарч хаврын судалгааны ажлыг хийж 2015 онд устгал хийх талбайн судалгааг сум бүрээр гаргаж, уг судалгаанд үндэслэн ойн хортонтой тэмцэх ажлын тендерийг 2 багц болгон зарласнаар 1-р багцын 16700 га талбайд тэмцлийн ажлын гүйцэтгэгчээр “Гранд форест” ХХК, 2-р багцын 12500 га талбайд “Ойн таксац” ХХК шалгарч устгалын ажлыг Баян-агт, Хутаг-Өндөр, Сайхан, Сэлэнгэ, Орхон сумдын нутагт	70	

				20000 га талбайд хийгээд байна.		
5	1.1.5. Сумдад нэрэмжит төгөл сад байгуулах	2014-2016		Байгаль хамгаалах нөхөн сэргээх арга хэмжээний зардлаас 12 суманд тус бүр 10,0 сая төгрөг, 5 суманд тус бүр 20,0 сая төгрөгийг ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлэх зорилгоор олгосны дагуу сум бүр 0,5-1 га талбайг шинээр хашин хамгаалж 2015 онд 6,6 га талбайд 18501 ширхэг модыг тарин ногоон байгууламжийн хэмжээг 2 дахин нэмэгдүүлээд байна	70	
6	1.1.6. Хур бороо, цасны усыг хуримтлуулах хөв цөөрөм барих ажлыг шат дараатай зохион байгуулах	2014-2016		Хөв цөөрөм байгуулах газрын эрэл хайгуул, зураг төслийн ажлын 14,0 сая төгрөгийг төсвийн тодотголоор хассан.	0	
7	1.1.7. Жижиг голд урсацын тохируулгын барилга, байгууламж барьж, хүн ам, бэлчээрийн усан хангамжийг сайжруулах.	2014-2016		Баян-Агт суманд Байгаль хамгаалах сангийн хөрөнгөөр хийлгэхээр санал уламжилсан боловч батлагдаагүй хасагдсан.	0	
8	1.1.8. Рашаант, Баяннуур, Дашинчилэн, Гурванбулаг сумдад бэлчээрийн хортон мэрэгчидтэй тэмцэх ажлыг зохион байгуулж, бэлчээр ашиглалтыг сайжруулах	2014-2016		Гурванбулаг, Рашаант, Дашинчилэн, Могод, Сайхан сумдын үлийн цагаан оготны тархалт, судалгааны ажлыг 538800 га-д хийж гүйцэтгэхээр "Майкобио" ХХК-тай гэрээ байгуулан судалгааны ажлыг хийж гүйцэтгэн тэмцлийн ажлыг зохион байгуулах арга, аргачлалын талаар сумын удирдлагуудад заавар зөвлөгөө өглөө. Судалгааны материалаас үндэслэн тэмцлийн ажил явуулах 10 сумын удирдлага, БОХУБайцаагч, байгаль хамгаалагч, МЭҮТасгийн дарга болон хөдөөгийн багийн дарга, малчдын төлөөлөл 150 хүнд Гурванбулаг суманд сургалтыг зохион байгууллаа.	90	
9	1.1.14. Булган сумын айл өрхийг эрчим хүчний хэмнэлттэй утаа бага гаргадаг дэвшилтэт технологи бүхий зуухаар хангах	2013-2016		Эрчим хүчний хэмнэлттэй утаа бага гаргадаг дэвшилтэт технологи бүхий зуухаар хангахаар 2014 онд 800 айл өрхөд зуух нийлүүлсэн. 2015 онд 300 зуух нийлүүлэхээр хөрөнгийн тусгасан боловч төсвийн хүндэрлийн улмаас түр хойшлогдоод байна.	50	
10	1.1.16. Булган суманд шахмал түлшний үйлдвэр байгуулах ажлыг дэмжих	2013-2016		Аймгийн иргэдийн түлшний модны хэрэгцээг хангах зорилгоор орон нутгийн өмчит шахмал түлшний үйлдвэр байгуулж ойн нөхөрлөлийн ойн санд байгаа хаягдал модыг авч тээвэрлэхээр	40	

					“HOWO” маркын автомашиныг тендер зарлан худалдан авсан. 2015 оны 6-р сараас Бугат сумын нөхөрлөлтэй гэрээ байгуулан түлшний модыг тээвэрлэж байна. Шахмал түлшний үйлдвэрийн хашааны зураг төсвийн дагуу хашааг барьж эхлэж байна.		
	11	1.1.19. Сумдын хатуу хог хаягдлыг бууруулах дэвшилтэт технологи нэвтрүүлэхэд шаардлагатай тоног төхөөрөмжөөр хангах	2013-2014		Байгаль орчныг хамгаалах байгалийн баялгыг нөхөн сэргээх зардлаас 2013 онд сумдын хатуу хог хаягдлыг бууруулах дэвшилтэт технологи нэвтрүүлэхэд шаардлагатай 16 ухдаг түрдэг тракторыг нийлүүлсэн.	100	
	12	1.1.20. Сумдад хог хаягдал тээвэрлэх автомашинаар хангах	2014		Байгаль орчныг хамгаалах байгалийн баялгийг нөхөн сэргээх зардлаас 2014 онд сумдын хатуу хог хаягдлыг тээвэрлэх автомашиныг нийлүүлэх ажлын гүйцэтгэгчээр “Эдмоор” ХХК гэрээ байгуулж, автомашиныг сумдад олголоо.	100	
	13	1.1.21. Булган хотын нийтийн эзэмшлийн талбай, айл өрхөд хогийг эх үүсвэр дээр нь ангилан ялгах хогийн сав байрлуулах	2013		Булган хотын нийтийн эзэмшлийн талбайд 80 ш,орон сууцны гадаа 22ш, айл өрхөд 218ш хогийн сав байрлуулсан.	100	
	14	1.1.23. Булган хотын төвлөрсөн хогийн цэгийн хог ангилан ялгах цехэд цахилгааны шугам татаж, тоног төхөөрөмж суурилуулах	2013-2014		Булган хотын төвлөрсөн хогийн цэгийн хог ангилан ялгах цехэд цахилгааны шугам татах ажлыг “Сервес по сименс” ХХК, тоног төхөөрөмж суурилуулах ажлыг “Булган барилга” ХХК хийж гүйцэтгэн ажлаа хүлээлгэн өглөө.	100	
	15	1.1.24. Булган хотын хог ангилан ялгах цехэд хог дахин боловсруулах үйлдвэрийг байгуулах	2014-2015		Булган хотын хог ангилан ялгах цехэд агуулахын барилга барьж тоног төхөөрөмжийг суурилуулснаар хогийг дахин боловсруулах ажлын эхлэл тавигдлаа.	100	
	16	1.1.25. “Хог хаягдлыг цуглуулах, хадгалах, зайлуулах” талаар сургалт сурталчилгааны ажлыг зохион байгуулах	2014-2016		Сумдын БОХУБ, байгаль хамгаалагч нарт “Хог хаягдлын норматив, бүтэц тогтоох аргачлал”, “Хог хаягдлыг бууруулах, цуглуулах, тээвэрлэх, хадгалах, дахин боловсруулах, эргүүлэн ашиглах, устгах үйл ажиллагаа эрхэлсэн болон хаягдалгүй технологи нэвтрүүлсэн иргэн аж ахуй нэгж байгууллагыг сурталчилж, урамшуулал олгох журам”-ын талаар сургалт зохион байгууллаа.	100	
	17	1.1.26. Ахуйн болон хатуу хог хаягдлыг цэвэрлэн зайлуулах ажлыг жил бүр сарын аян зохион	2013-2016		Аймгийн Засаг даргын захирамжаар “Цэвэр орчин 2015” сарын аяныг зохион байгуулж, аяны хүрээнд хийгдэх ажлын төлөвлөгөөг гарган сумдад	100	

			байгуулан хэрэгжүүлэх		хүргүүлэн ажиллалаа. Аяны хүрээнд 7767 га газрын хог хаягдлыг цэвэрлэн зайлууллаа.		
2	Зорилго 2. НОГООН ЭДИЙН ЗАСАГ БА САНХҮҮЖИЛТ / Жил бүрийн орон нутгийн төсөв, хөгжлийн сангаас ногоон хөгжилд зарцуулах хөрөнгө оруулалтыг нэмэгдүүлж, урамшууллын механизмыг нэвтрүүлнэ/	18	2.2.1. Ойжуулалт нөхөн сэргээлтийн ажлыг өөрийн хөрөнгөөр хийсэн иргэн, аж ахуй нэгж байгууллагад урамшуулал олгох	2013-2016	Бугат, Сайхан, Баян-Агт, Тэшиг, Хутаг-Өндөр, Бүрэгхангай сумдууд байгаль хамгаалах санд төвлөрсөн хөрөнгө болон аж ахуйн нэгж, байгууллагууд 114 га талбайд ойжуулалтын ажлыг хийгээд байна.	50	
		19	2.2.2. Мод бут тарьж 3-аас дээш жил арчлан хамгаалсан иргэдэд урамшуулах	2013-2016	Аймгийн ИТХ-ын Тэргүүлэгчдийн 36 тоот тогтоолоор “Нийтийн эзэмшлийн талбайд мод бут тарьсан иргэдийг урамшуулах” журмыг дагуу 5 сумын 8 иргэний материалыг хүлээн аваад байна.	70	
		20	2.2.6. Эзэнгүй эвдэрсэн газрыг нөхөн сэргээх	2014-2015	Орхон сумын элс хайрганы карьерын эвдэрсэн 7,5 га газрыг нөхөн сэргээх” ажлыг “Экоменирал” ХХК гүйцэтгэлээ.	100	
		21	2.2.7. Усан сан бүхий газрын зургийг хэвлүүлэх	2014	Байгаль хамгаалах сангийн хөрөнгөөр хийлгэхээр санал уламжилсан боловч батлагдаагүй хасагдсан.	0	
		22	2.2.8. Булаг, шандын эхийг хамгаалан тохижуулах ажлыг зохион байгуулах /жилд 50-иас доошгүй/	2014-2016	Аймгийн хэмжээнд нийт 50 булгийн эхийг хашиж хамгаалах ажлын эрхийг сумдын Засаг дарга нарт шилжүүлсэн бөгөөд одоогийн байдлаар 43 булгийн эхийг хашиж хамгаалах ажил хийгдээд байна.	86	
		23	2.2.9. Төвлөрсөн усан хангамжийн ашиглалтын нөөцийг тогтоох	2014-2016	Зарим сумдын газрын усны нөөцийг тогтоох ажлыг саналыг боловсруулан оруулсан боловч батлагдаагүй хасагдсан.	30	
		24	2.2.10. Усны нөөцийг хамгаалах арга хэмжээг сурталчилсан самбар байрлуулах	2015	Усны нөөцийг хамгаалах арга хэмжээг сурталчилсан самбар байрлуулах санал боловсруулан оруулсан боловч батлагдаагүй хасагдсан	0	
		25	2.2.11. Гол, мөрний эх бүрэлдэх газраас мод бэлтгэхийг бүрэн зогсоож, ойжуулалт хийх	2013-2016	Ойгоос бэлтгэх хэрэглээний модыг багасгаж, ойн цэвэрлэгээгээр иргэдийн хэрэгцээг ханган, хэрэгцээний модны ойжуулалтыг Хутаг-Өндөр, Сэлэнгэ суманд 21 га талбайд хийж гүйцэтгэлээ.	90	
		26	2.2.12. Усны нүүдлийн лабортори худалдан авах	2015	Усны нүүдлийн лаборторитой болох санал оруулсан боловсруулан оруулсан боловч батлагдаагүй хасагдсан.	0	
		27	2.2.13. Ус-Хөгжил сурталчилгааны материал хэвлүүлэх	2015	Аймгийн нийт өрхөд зориулсан байгаль орчныг хамгаалах уламжлалт арга ухаан, хууль эрх зүй болон иргэдийн оролцооны талаар гарын авлага сурталчилгааны материал хэвлүүлэхээр саналыг	0	

				оруулан 5,4 сая төгрөгийг батлуулсан боловч төсвийн тодотголоор хасагдсан.		
28	2.2.14. Аймгийн усны мэдээллийн сангийн тоног төхөөрөмж худалдан авах	2015		2015 онд Байгаль хамгаалах сангаас хэрэгжүүлэхээр санал оруулсан боловч ажлын хэсгийн хурлаар хасагдсан.	0	
29	2.2.15. Ус цэвэршүүлэх тоног төхөөрөмж суурилуулах	2014-2016		2015 онд Байгаль хамгаалах сангаас хэрэгжүүлэхээр санал оруулсан боловч ажлын хэсгийн хурлаар хасагдсан.	30	
30	2.2.16. Ногоон байгууламжийн усалгаанд зориулж худаг гаргах, тоног төхөөрөмж худалдан авах	2014-2016		2014 онд нийт 15 иргэн, 4 аж ахуйн нэгж өөрсдийн хөрөнгөөр унд ахуйн болон ногоон байгууламжийн усалгааны зориулалтаар худаг гаргасан.	100	
31	2.2.17. Биологийн олон янз байдлыг хамгаалах бодлого гаргаж байгалийн ургамал, зэрлэг амьтдын удмын санг хамгаалж, нөхөн сэргээх замаар үр өгөөжийг хүн ам, аж ахуйн хэрэгцээнд зохистой ашиглах	2014-2016		Аймгийн ИТХ-ын Тэргүүлэгчдийн 2014 оны 01 дүгээр сарын 09-ний өдрийн 02 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Ан агнуурын менежментийн төлөвлөгөө”-ний дагуу аймгийн агнуурын нөөц бүхий 8 сумын /Баян-Агт, Бугат, Могод, Орхон, Сэлэнгэ, Тэшиг, Хишиг-Өндөр, Хутаг-Өндөр/ нутаг дэвсгэрт нарийвчилсан агнуур зохион байгуулалт хийлгэх ажлыг байгаль орчны мэргэжлийн байгууллага “Амьтан асралт” ХХК хийж гүйцэтгэсэн. Судалгааны ажлыг байгаль хамгаалагч нартай хамтран сумдын агнуурын бүс нутгийг тогтоон агнуурын бүс нутгийн менежментийн төлөвлөгөөг хэлэлцүүлэн сумдын Засаг дарга нараар батлуулж, сумдын ИТХ-ын Тэргүүлэгчдээр агнуурын бүс нутаг болон хариуцах нөхөрлөлийг батлууллаа. Агнуурын бүс нутгийн менежментийн төлөвлөгөөг аймгийн Засаг даргын зөвлөл болон ИТХ-ын Тэргүүлэгчдийн хурлаар хэлэлцүүлж ажилласан.	90	
32	2.2.19. Ойн нөхөрлөлүүдийн ойн санд ойн хортонтой тэмцэх гэрлэн урхи тавих	2014		Ойн нөхөрлөлүүдийн ойн санд ойн хортон шавжаас хамгаалах 249 ш гэрлэн урхи нийлүүлэх тендерт “Ирээдүй трейд” ХХК шалгаран тоног төхөөрөмжийг нийлүүлэн сум дундын ойн ангиудаар нөхөрлөлүүдэд хувиарлан 7-р сарын 15-наас эхлэн тавиулахаар бэлтгэл ажиллаа хангалаа.	100	
33	2.2.20. Сумдыг ногоон хөгжлийн жишиг сум болгон хөгжүүлэх /Баяннуур, Булган, Хутаг-Өндөр/	2014-2015		Аймгийн байгаль орчныг хамгаалах нөхөн сэргээх арга хэмжээний зардлаас хөрөнгийг шийдвэрлэсний дагуу Хутаг-Өндөр, Орхон, Сайхан	100	

				сумд 15417 ш мод бут, 200 м2 талбайг зүлэгжүүлэн шинээр ногоон байгууламжийн хашааг барьж доторх тохижилтыг орон нутгийн иргэд байгууллагын хүчээр тохижуулан ажилласан байна.			
		34	2.2.21. Сумдыг ногоон хөгжлийн жишиг сум болгон хөгжүүлэх /Орхон, Хишиг-Өндөр сум, Хялганат тосгон/	2015-2016	Бүх нийтээр мод тарих ажлын хүрээнд аймгийн хэмжээнд “хоёр зуун мянган” ширхэг мод бут тарих ажлыг зохион байгуулан Орхон, Хишиг-Өндөр, Хялганатад 17368 ширхэг мод бутыг тарин 100 м2 талбайг зүлэгжүүлэн, 70м2 талбайд цэцгийн мандал байгуулсан байна.	70	
		35	2.2.22. Ногоон хөгжлийг бий болгосон айл өрх, албан байгууллага, аж ахуйн нэгжийг шалгаруулах болзолт уралдааныг жил бүр үе шаттайгаар зохион байгуулах	2014-2016	“Эко гэр бүл” болон “Хамгийн олон цэцэг”, “Хамгийн өндөр”, “Хамгийн чамин цэцэг” гэсэн төрлийн цэцэг арчилж, ургуулсан айл өрх, иргэнийг шагнаж урамшууллаа.	100	
		36	2.2.37 Аймгийн аялал жуулчлалын хөтөлбөрт ногоон аялал жуулчлалын хөгжүүлэх талаар тусгах	2014	2014 оны 09 сарын 09-ны 134 дугаар тогтоолоор батлдагдсан аялал жуулчлалын дэд хөтөлбөрт ногоон хөгжил хөтөлбөр тусгагдсан	100	
		37	2.38. Байгальд халгүй эрчим хүчний эх үүсвэрээр жуулчны баазуудыг хангах арга хэмжээ авах	2014-2016	Рашаант, Хутаг-Өндөр, Баян-Агт, Бугат зэрэг сумдад Аялал жуулчлалын чиглэлээр үйл ажиллагаа эрхэлж буй 18 амралт, жуулчны бааз нар салхины эх үүсвэрийг ашиглан эрчим хүчийг ашиглаж байна.	100	
		38	2.39. Тусгай хамгаалалттай газар нутгуудад аялал жуулчлалын нөөцийн судалгааг хийх ногоон аяллын бүтээгдэхүүнийг бий болгох	2014-2016	Зэд-Хантай-Бүтээлийн нурууны хамгаалалтын захиргаа аялал жуулчлалын бүтээгдэхүүний судалгааг гарган аялалын маршрутыг боловсруулж эхлээд байна	50	
		39	2.40. Аялал жуулчлалын чиглэлээр үйл ажиллагаа эрхлэгч “ЭКО” аж ахуйн нэгж, иргэнийг шалгаруулах урамшуулах	2014-2016	Энэ оны 11 сард Эко аж ахуйн нэгжийг шалгаруулах, урамшуулах ажлыг зохион байгуулахаар төлөвлөгөөнд тусгагдаад байна.	10	
3	Зорилго 3. ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖЛИЙГ	40	3.3.1. ТББ болон ойн нөхөрлөлүүдээр ойг хамгаалуулах нөхөн сэргээх арга хэмжээг	2013-2016	Заан хүж нөхөрлөл нь Бугат, Хангал сумын нутагт 100 га, БУЦСНөхөрлөл нь Орхон суманд 50 га талбайд тус тус ойжуулалтын ажлыг хийж	50	

	ДЭМЖСЭН ЗАСАГЛАЛ / Тогтвортой хөгжлийн загвар ногоон аймаг болж төрийн болон ТББ, иргэний оролцоонд тулгуурласан зөв засаглалаар улсад тэргүүлэх/		хэрэгжүүлэх		гүйцэтгэлээ. Мөн Сэлэнгэ суманд Их хайлантай нөхөрлөл нь 4 га талбайд ойжуулалтын ажлыг гүйцэтгэлээ. “Ногоон Ази” ТББ-аар “Ногоон хэрэм”-ийн туслах зурвасын ажлыг 15 га талбайд хийж гүйцэтгэлээ.		
		41	3.3.2. Ой хээрийн түймрийн хуурайшилтийн үед түймэр гаргаагүй нөхөрлөлүүдийг урамшуулах	2013-2016	Сэлэнгэ сумын Хонгор хайлантай нөхөрлөл нь ой хээрийн түймэр болон ойг хамгаалах нөхөн сэргээх арга хэмжээг хийж БОНХАЖЯмнаас өргөмжлөлөөр шагнуулсан	70	
4	Зорилго 4. АЖИЛ ОРЛОГОТОЙ ИРГЭН БҮХИЙ ТЭГШ НИЙГЭМ / Иргэдийн ногоон ажлын байр эрхлэлтийг дэмжин, нийгмийн баялгийн тэгш хуваарилалтаар амьдралын түвшинг сайжруулж, ядуурлыг арилгана/	42	4.4.5. Гар худаг гаргасан, булаг горхины эхийг хашиж хамгаалсан, булгийн эхэнд мод бургас суулгасан иргэнийг шагнаж урамшуулах сан бий болгох	2014-2016	Аймгийн ИТХ-ын Тэргүүлэгчдийн 36 тоот тогтоолоор “Нийтийн эзэмшлийн талбайд мод бут тарьсан иргэдийг урамшуулах” журмыг батлуулан сумд хүргүүлснээр 6 сумын 8 иргэн мод бут тарилаа.	70	
		43	4.4.14. Бага насны болон өсвөр үеийнхэний дунд экологийн боловсрол олгох чиглэлээр зохион бичлэг, зургийн уралдаан, зарлаж дүгнэх	2013-2014	“Ногоон хөгжил-Хүүхдийн оролцоо” нэгдсэн арга хэмжээг 3 насны ангилалаар сурагчдын дунд зохион байгуулж, 6-9 насны хүүхдийн дунд “Байгаль орчин хүүхдийн нүдээр” сэдэвт гар зургийн уралдаан, 10-13 настай хүүхдүүдийн дунд “Ногоон хөгжил-хүүхэд бидний үүрэг, оролцоо” эссэ бичлэгийн уралдаан, 14-18 хүртлэх настай хүүхдүүдийн дунд “Байгаль орчин-фото агшин” зургийн уралдааныг зарлалаа	100	
		44	4.4.17. Байгууллага хамт олон, айл өрхүүдэд мод тарих хөдөлгөөн өрнүүлэх	2013-2016	“Хоёр зуун мянган ширхэг мод ургуулах хөдөлгөөнийг зохион байгуулах тухай” аймгийн Засаг даргын 2015 оны А/175 тоот захирамж гарч сумдад хүргүүлэн ажиллалаа.	50	
		45	4.4.18. “ЭКО” гэр бүл шалгаруулах	2013-2016	Гэр бүлийн хөгжлийг дэмжих жил”-ийн ажлын хүрээнд “Эко гэр бүл” болон “Хамгийн олон цэцэг”, “Хамгийн өндөр”, “Хамгийн чамин цэцэг” гэсэн төрлийн цэцэг арчилж, ургуулсан айл өрх, иргэнийг шагнаж урамшууллаа.	100	
5	Зорилго 5. НОГООН СОЁЛ БА ӨВ /	46	5.5.3. Байгаль орчныг хамгаалах уламжлалт арга ухааны талаар	2015	Аймгийн ИТХ-ын Тэргүүлэгчдийн 2014 оны 11 сарын 20-ны өдрийн 164 дүгээр тогтоолоор “Орон	100	

	Байгалийн үл хөдлөх дурсгалыг хадгалан хамгаалах, уламжлалт ёс заншилаа хойч үедээ өвлүүлэн үлдээх, ногоон соёл иргэншлийг бий болгох/		иргэдэд зориулсан гарын авлага гаргах		нутгийн тусгай хамгаалалттай газруудын менежментийн төлөвлөгөө"-г батлуулан сумдын Засаг дарга нар хэрэгжилтийг ханган ажиллаж байна.		
--	--	--	---------------------------------------	--	---	--	--

БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ГАЗАР